

Baťa superhrdinou

04. 01. 2025

Autor: [Marie Reslová](#) / www.divadelni.net

Tomáše Baťu hraje David Suchařípa (uprostřed). Foto Martin Šimral

Biografie výjimečných osobností jsou pro divadlo vděčným materiálem, k těm nepřehlédnutelným v posledních letech patří třeba práce Tomáše Dianišky nebo tvůrčího tandemu Trmíková–Nebeský. V Divadle Na Jezerce na to šli zase jinak a po svém, formou pestré a trochu nostalgické revue. Na legendárního zlínského obuvníka a podnikatele Tomáše Baťu si v inscenaci *Baťman* s podtitulem *Švec, který dobyl svět* posvětil režisér a autor předlohy Petr Vacek. Jeho hravé „encyklopedické heslo“ líčí genealogii rodu, životní osudy Tomáše Bati i jeho podnikatelské krédo v kabaretně-pohádkové nadsázce, formou připomíná také režisérovy kořeny v tvorbě Studia Ypsilon.

Puzzle svižných výstupů propojují hudební a taneční čísla, herci se v bleskových převlecích střídají v několika rolích. Vedle Baťových příbuzných a dělníků na scéně nechybějí ani postavy mytické jako tři sudičky (kromě Botěnky a Kšeftěnky taky mstivá Cestěnka, která asistuje při Baťově tragickém konci) nebo alegorické jako Křečová žíla (zhmotňující podnikatelovy varovné zdravotní obtíže).

Inscenace se otevřeně vyznává z obdivu k baťovskému fištrónu (dnes bychom řekli kreativě), cílevědomosti a odvaze riskovat. Zábavně, mimo jiné i skrze odkazy na současné filmové superhrdiny, tak skládá hold podnikatelskému talentu a lidskému ustrojení Tomáše Bati, jenž buduje prosperitu firmy také s ohledem na prospěch zaměstnanců a obyvatel Zlína. V podtextu lze zaslechnout ironický povzdech, že se nám osobností Baťova formátu a hodnot v současnosti žel nedostává.

Vedle Baťových příbuzných a dělníků na scéně nechybějí ani postavy mytické jako tři sudičky Botěnka, Kšeftěnka a mstivá Cestěnka. Foto Martin Šimral

Průvodci Baťovým osudem

Vyprávění rámuje herecké duo Ivo Šmoldas a Miluše Šplechtová – on jako investigativní novinář, ona jako Tajemná dáma, která mu do redakce přinese složku s případem Baťa a vyprovokuje ho k pátrání po tom, jak to bylo doopravdy. Obě postavy pak procházejí dějovou koláží, doplňují informace, některé situace glosují zvenčí coby pozorovatelé, do jiných vstupují přímo, například v rolích rodičů Baťovy vyvolené.

Šmoldas tak činí lehce insitně, se svou osobitou dikcí a humorem, Šplechtová s laskavým šarmem. V žánru inscenace jde o osvědčený vypravěčský postup, který drží revuální skrumáž pohromadě, i tady celkem funguje, až na naivní úvod s novinářskou investigativou a slibovaným senzačním odhalením. Starosvětsky noblesní Šmoldas je figuře současného novinářského dravce („*drsňák, žádná sisinka*“ – říká o sobě) na hony vzdálený. Oběma průvodcům by také možná slušel nějaký vzájemný střet nebo spor, jenž by oživil jejich poněkud „učitelský“ výklad jdoucí látce výhradně po srsti.

Každopádně síla inscenace není v objevování dosud neznámých faktů z Baťova života, kterých se nakonec ani nedočkáme, ale spíš v zábavném připomínání toho, co se sice o jeho osudu a podnikání ví, ale co si – ke své škodě – neuvědomujeme nebo na co zapomínáme.

Střihoun ze Zlína

Nejvtipnější je, když se přehrávají tradované historky, které ze zkoumané osoby stvořily legendu. Třeba o tom, jak Baťa získal během první světové války ve Vídni, kam dojel na nákladním vlaku, zakázku na vojenskou obuv a zachránil tak tisíce svých dělníků před odvodem na frontu. Nebo jak po prodělané embolii ve fabrice opravoval stroj, ačkoli ještě ani nemohl chodit, a mnohé další. Prostě Baťman!

Jednoznačně dobrou volbou je obsazení Davida Suchařípy do role dospělého Tomáše Bati. Přináší do ní energii, charisma a suchý humor netrpělivého chlápka, co miluje riziko a má pro každou situaci řešení, i kdyby při tom měl chcípnout. Když ze Suchařípových úst zazní Baťův šťavnatý bojový pokřik „*Nasrat!*“, je jasné, že pro něj žádné překážky neexistují.

Vyprávění rámuje herecké duo Ivo Šmoldas a Miluše Šplechtová (v popředí), on jako investigativní novinář, ona jako Tajemná dáma. Foto Martin Šimral

Sympatické výkony ovšem podává i herecká čtveřice Johana Jedličková, Jan Řezníček, Martin Leták a Ondřej Dvořák, každý v několika ostře charakterizovaných rolích a navíc jako zpívající i tančící company.

Na Jezerce se dlouhodobě nebojí dávat najevo své občanské postoje a hrát o vážných, do značné míry „národních“ tématech s nadhledem a humorem. Z velké části jde přitom o kvalitní původní tvorbu, jako v tomto případě, což je pro divadlo, které se financuje ze vstupného, už samo o sobě dost odvážné. Stačí si připomenout inscenace her Matěje Balcara *Občan první jakosti* a *Mnoho povyku pro lajk* nebo *Mašiny* Jana Jirků. V případě *Baťmana* se dokonce zdá, jako by se Na Jezerce touto inscenací ke krédu zlínského podnikatele osobně hlásili.

Divadlo Na Jezerce, Praha – Petr Vacek: Baťman. Režie Petr Vacek, produkce Jan HRUŠÍNSKÝ, scéna Jan Balcar, kostýmy Hana Soukupová, pohybová spolupráce Martin Pacek, hudba Václav Tobrman. Premiéra 5. prosince 2024.

Autor [Marie Reslová](#)